

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

DIŞ EKONOMİK HABERLER

- ✓ **Almanya: Temmuz Ayı İstihdam Verileri**
- ✓ **Japonya: Temmuz Ayı İstihdam Verileri**
- ✓ **Japonya'da Enflasyondaki Gerileme Devam Ediyor**
- ✓ **Greenspan'dan Uyarı Mesajı**
- ✓ **Euro Alanının Ekonomik Büyümesi IMF'i Endişelendiriyor**
- ✓ **Avrupa Merkez Bankası Enflasyon Riskine Rağmen Faiz Oranlarını Değiştirmede**
- ✓ **Amerika'da Vergi Cennetlerine Karşı Sıkı Önlemler**
- ✓ **ABD'nin Kanada ve Meksika İle Dostluğu Tehlikeye Giriyor**
- ✓ **Çin Cumhurbaşkanı Hu Washington'a Gidiyor**
- ✓ **Çin -ABD Görüşmeleri Hız Kazandı**
- ✓ **AB Tekstil Kotaları ve Çin Bulmacası**
- ✓ **Çin, Modayı Takip Edemiyor, Üretim Başka Ülkelere Kayıyor**
- ✓ **Paris ve Berlin Türkiye'nin AB Hayallerini Yıkıyor**
- ✓ **Muhalf Vali Asilerle Yeni Bir Parti Kuruyor**
- ✓ **Enerji Krizi Korkusu Büyüyor**
- ✓ **Suudi Arabistan 20 Yıldan Beri İlk Kez Memur Maaşlarını Artırdı**
- ✓ **Nijerya'da Liberalleşme Petrol Fiyatlarında Yüzde 60 Artış Tehdidi Getiriyor**
- ✓ **Bir Latin Amerika Ülkesi Olan Ekvator'da Karışıklıklar Petrol Üretimini Engelliyor**
- ✓ **Çin Ulusal Petrol Şirketi (CNPC) PetroKaz'ı 4.18 Milyar Dolara Satın Aldı**

YORUM:

- ✓ **Almanya'da Düz Oranlı Vergiler Tartışılıyor**

Almanya: Temmuz Ayı İstihdam Verileri

Almanya Federal İstatistik Bürosu'nun açıklamalarına göre Temmuz ayında istihdam edilen kişi sayısı Haziran ayına göre 30 bin kişi azalarak 38 milyon 760 bin kişi oldu. İstihdam edilen kişi sayısının 15-64 yaş arasındaki nüfusa oranı olan istihdam oranı ise bir önceki aya göre yüzde 0.3 artarak yüzde 68.3 oldu.

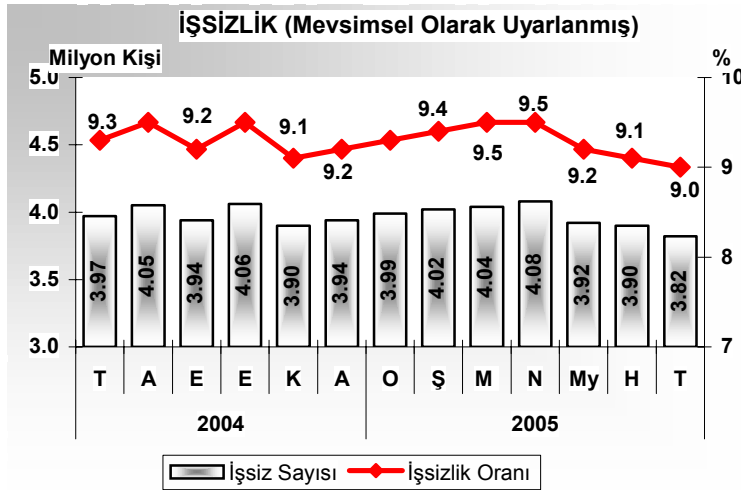
Temmuz ayında toplam işsiz sayısı 80 bin kişi artışla 3 milyon 940 bin kişi olurken işsizlik oranı da bir önceki aya göre yüzde 0.1 artarak yüzde 9.2'ye yükseldi. Kadınlardaki işsizlik oranı yüzde 9.6 olurken erkeklerdeki işsizlik oranı yüzde 8.9'a yükseldi. 25 yaşın altındaki işsizlik oranı yüzde 17.7 gibi yüksek seviyesini korurken, 25 yaşın üstündeki işsizlik oranı yüzde 8 oldu.

İşgücü Durumu(2005)

	Milyon Kişi		Değişme (%)
	Temmuz	Haziran	
İşgücü	42.70	42.66	0.1
İstihdam edilen	38.76	38.79	-0.1
İşsiz Sayısı	3.94	3.86	2.1
İstihdam Oranı(%)	68.3	68.0	0.3
İşsizlik Oranı (%) (1)			
Toplam	9.2	9.1	0.1
Erkek	8.9	8.5	0.4
Kadın	9.6	9.6	0.0
25 Yaşın Altı	17.7	16.6	1.1
25 Yaş ve Üzeri	8.0	7.9	0.1
Batı Almanya	8.3	8.1	0.2
Doğu Almanya (Berlin Dahil)	12.6	12.6	0.0
İşsizlik Oranı(2)	9.0	9.1	-0.1

(1) Orijinal Seri

(2) Mevsimsel olarak Uyarlanmış

Doğu Almanya'daki işsizlik oranı Temmuz ayında bir önceki aya göre değişmeyerek yüzde 12.6 olurken Batı Almanya'da yüzde 0.2 artış kaydederek yüzde 8.3 olarak gerçekleşti.

Temmuz ayında mevsimsel olarak uyarlanmış işsizlik oranı yüzde 9'a, mevsimsel olarak uyarlanmış toplam işsiz sayısı da 3 milyon 820 bine geriledi.

www.destatis.de, 31 Ağustos

Japonya: Temmuz Ayı İstihdam Verileri

Japonya İstatistik Bürosunun açıklamalarına göre Temmuz ayında istihdam edilen kişi sayısı bir önceki yıla göre 370 bin kişi artarak 64 milyon 100 bin kişi oldu. İstihdam oranı ise (istihdamın 15 yaş ve üzeri nüfusa oranı) yüzde 58 ile bir önceki yıla göre değişmedi. Bu oran erkek nüfusta yüzde 70 olurken kadın nüfusta yüzde 47 seviyesinde kaldı.

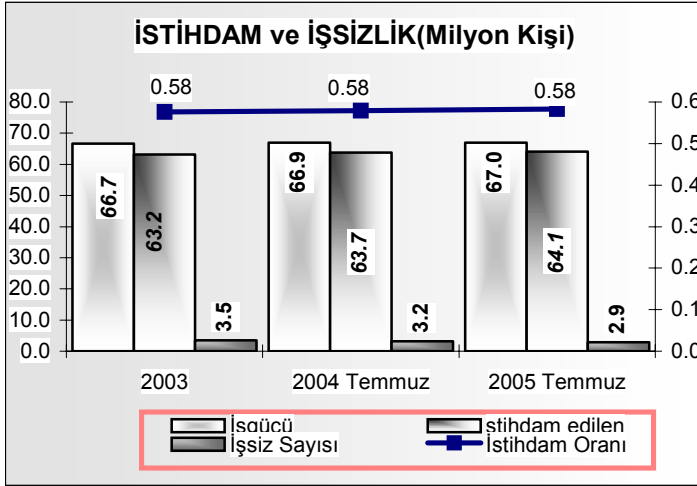
İşgücüne katılmayanların sayısı 140 bin kişi artışla 42 milyon 920 bin kişi olurken yüzde 60.9 olan işgücüne katılım oranı ise geçen yıla göre değişiklik kaydetmedi.

İşgücü Durumu (Temmuz 2005)

	Milyon Kişi	Bir Önceki Yıla Göre Değişme	
		Bin Kişi	Yüzde
15 + yaş üzeri nüfus	110.1	210	0.2
İşgücü	67.0	80	0.1
İstihdam edilen	64.1	370	0.6
İşsiz Sayısı	2.9	- 290	-9.1
İşgücüne katılmayanlar	42.9	140	0.3
İşgücüne katılım Oranı	60.9		0.0
İşsizlik Oranı(1)	4.3		-0.5
İşsizlik Oranı(2)	4.4		0.2

(1) Orijinal seri

(2) Mevsimsel olarak uyarlanmış ve bir önceki aya göre değişme

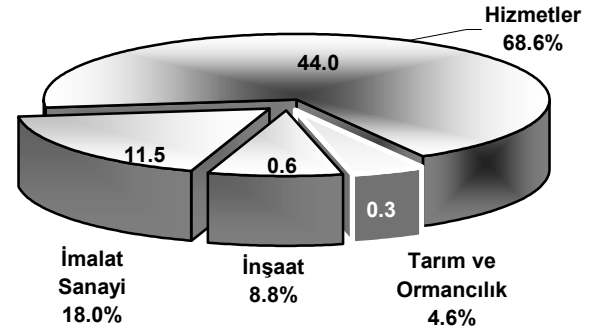
Bir önceki yıla göre 290 bin kişi azalan işsiz sayısı 2 milyon 890 bin kişi oldu. Orijinal serilere göre yüzde 0.5 azalan işsizlik oranı da yüzde 4.3 olarak gerçekleşti.

Diğer taraftan mevsimsel olarak uyarlanmış işsizlik oranı Temmuz ayında bir önceki aya göre yüzde 0.2 artarak yüzde 4.4'e yükseldi.

Temmuz ayında istihdamın sektörel dağılımına bakıldığında ise; hizmetler sektöründe istihdam edilenlerin toplam istihdam içindeki payı yüzde 68.6 iken tarım sektöründe yüzde 4.6, imalat sanayiinde yüzde 18 ve inşaatta yüzde 8.8 oldu.

www.stat.go.jp, 30 Ağustos

İstihdamın Sektörel Dağılımı (Milyon kişi)

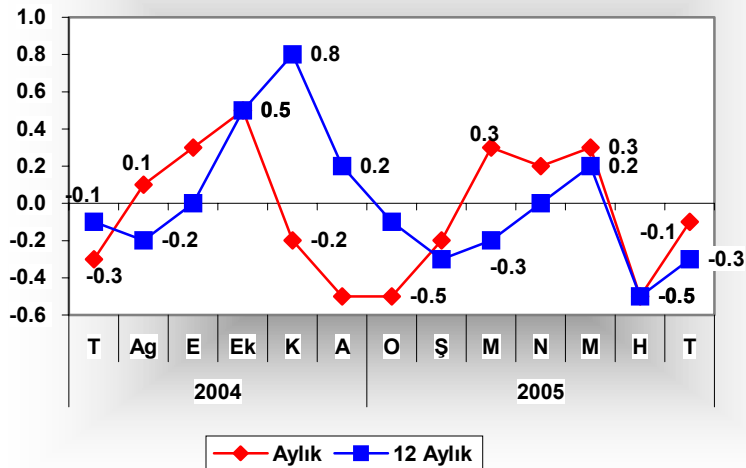
Japonya'da Enflasyondaki Gerileme Devam Ediyor

Japonya'da tüketici fiyatları 2005 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre yüzde 0.1 geriledi. 12 aylık tüketici fiyatlarında ise bir önceki aya göre yüzde 0.3 gerileme kaydedildi.

Haziran ayında bir önceki aya yüzde 1.3 ile yüzde 7.4 gerileyen yiyecek ve taze yiyecek fiyatları Temmuz ayında yüzde 0.1 ile yüzde 0.4 gerileme kaydetti.

Temmuz ayında yakıt, elektrik ve su fiyatlarında bir önceki aya

ENFLASYON(%)

göre değişiklik olmazken giyecek fiyatları yüzde 3.8 geriledi.

Taze yiyecek hariç fiyatlardaki gerileme de bir önceki aya göre yüzde 0.1, yıllık olarak ise yüzde 0.2 oldu.

www.stat.go.jp, 26 Ağustos

Greenspan'dan Uyarı Mesajı

Amerikan Merkez Bankası Başkanı Alan Greenspan, hisse senetleri, tahviller ve konut piyasasındaki fiyat hareketlerinin ABD ve dünya ekonomisini geçmiş yıllarda olduğundan daha fazla etkilemekte olduğunu kaydetti. Önümüzdeki Ocak ayında emekliye ayrılacak olan Greenspan, son kez katıldığı Merkez Bankası'nın yıllık Jackson Hole Sempozyumunda yaptığı konuşmada, Fed'in bu konulara giderek daha fazla önem vermekte olduğunu ifade ederek varlık fiyatlarında meydana gelebilecek hızlı düşüşlerin para politikasında karar vermeyi güçleştireceğini kaydederek kendisinden sonra gelecek olan Başkanın bu konuya dikkat etmesi gerektiği uyarısında bulundu. Kansas City Merkez Bankasının sponsorluğunda gerçekleşen sempozyuma Avrupa Merkez Bankası Başkanı Jean-Claude Trichet başta olmak üzere 30 ülkenin Merkez Bankası başkanı katıldı. Ayrıca ilk kez bir Çin Merkez Bankası yöneticisi de sempozyumda yer aldı.

Greenspan, konuşmasında son yıllarda hisse senedi, tahvil ve konut fiyatlarında görülen hızlı artış ve hanehalkı servetinde gelire oranla görülen artışın kişisel tasarrufların düşmesine ve hanehalkı borçlarının artmasına neden olduğunu ifade etti. Bu nedenle Fed'in politikasının son yıllarda daha fazla varlık fiyat değişimleri tarafından belirlenmekte olduğunu kaydeden Greenspan, ülke içinde giderek artan korumacı baskıların ve mali disiplinsizliğin de ekonominin esnekliğine zarar verdiğini söyledi.

Onsekiz yıldır Fed başkanlığını yürüten Alan Greenspan, ekonominin esnekliğinin varlık fiyatlarındaki artışlar ve cari açığın giderek büyümesinin yarattığı krizlerden kurtulmak için en önemli araç olduğunu belirtti. Greenspan'a göre ekonomideki esneklik dengesizliklerin üretim, gelirler veya istihdama zarar verecek önlemler yerine döviz kurları ve faiz oranları yoluyla giderilmesine olanak sağlayacaktır ancak artan korumacı baskılar, ekonomik esneklik açısından bir tehdit oluşturuyor.

Greenspan'ın yerine atanacak isim henüz belirlenmedi. 18 yıl boyunca Fed'i başarıyla yöneten Greenspan'ın ayrılmasına kısa bir zaman kala ekonomistler Greenspan dönemini incelemeye aldılar. Greenspan'ın gösterdiği başarı nedeniyle son onsekiz yıldır bu makamın fazla kişiselleştiği ve kamuoyunda oluşan güvenin Fed'e değil Greenspan'a yönelik olduğunu ifade ediliyor.

Ekonomistler, Greenspan'ın ardından atanacak Başkanın Greenspan döneminden farklı olarak para politikasının idaresinde Federal Açık Piyasa Komitesinin yaklaşımını daha çok dikkate alması gerektiğini kaydediyorlar. Ekonomistlere göre yeni Başkan ayrıca para politikasının dışındaki vergi ve harcama öncelikleri gibi konularda siyasi tartışmalardan uzak kalmalı.

Princeton Üniversitesi'nden Alan Blinder ve Ricardo Reis, Greenspan'ın Fed'i küresel bir boyuta taşıması nedeniyle ABD hükümetinin bankanın fiilen dünya merkez bankası olması özelliğini gözönünde bulundurması gerektiğini kaydediyorlar. Blinder ve Reis, Fed'in fiyat

istikrarı ve tam istihdama ilişkin yetki alanını küresel ekonomik ve mali istikrarı da içerecek şekilde genişletilmesinin uygun olacağı inancında.

Fed'in yeni Başkanının önündeki önemli bir sorun da GSYİH'nın yüzde 6'sına ulaşma ve artışını sürdüren cari açık. ABD varlıklarının cazibesi ve doların uluslar arası rezerv para özelliği ABD'nin geçmişte olduğundan daha fazla bir cari açık vermesine olanak sağladı. Ancak diğer ülkelerin ekonomilerinde yaşananlar, ABD ekonomisinin üç yıl içinde büyüme rakamında önemli bir düşüşle karşı karşıya kalacağını gösteriyor.

Financial Times, 27-28 Ağustos, Syf:1

Euro Alanının Ekonomik Büyüme Rakamları IMF'i Endişelendiriyor

Avrupa Merkez Bankası, yılın ikinci yarısında euro alanının canlanacağını beklemesine rağmen gelecek ayın sonlarında yayınlanacak IMF'in Dünya Ekonomik Görünümü'nün taslağı euro alanı ekonomisinin zayıflamaya devam edeceğini vurguluyor. Yüksek petrol fiyatları dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi 12 ülkeli euro alanının büyümesini de tehdit ediyor. Ayrıca, petrol fiyatları ile ilgili belirsizlik IMF tahminlerini daha da zorlaştırıyor.

Geçen yılın sonlarında euro alanı ekonomik büyüme oranının 2005 yılında yüzde 2'den fazla olacağını öne süren IMF, bu yılın başlarında büyüme oranının yüzde 1.6 olacağı tahmininde bulundu. Ancak, İtalya'nın zayıf ekonomisi IMF'in tahminlerini yüzde 1.3'e düşürmesine yol açtı.

IMF'in son tahminleri euro alanının en büyük ekonomisi Almanya'da çarpıcı bir iyileşmenin olmayacağını öne sürüyor. 18 Eylül federal seçimlerinden sonra yapısal reform ihtimallerinin artması iş güvenini güçlendirirken Alman ihracatçılar euronun son zamanlarda zayıflamasından yararlanıyor.

IMF tahminlerine göre bu yıl Almanya'nın ekonomik büyümesi yüzde 0.8'den yüzde 1'e yükselirken gelecek yıl yüzde 1.9'dan yüzde 1.3'e düşecek. IMF, Almanya'nın kamu sektörü açığının ise Avrupa Birliği'nin gayri safi yurtiçi hasılabın (GSYİH) yüzde 3'ü limitini geçeceğini bekliyor.

IMF, İtalya'da GSYİH'nın bu yıl yüzde 0.3 düşeceğini gelecek yıl ise sadece yüzde 1.5 artacağını tahmin ediyor. İtalyan şirketler rekabeti artırmak için Almanya'daki rakiplerinin yöntemlerini kullanmıyor. Resmi rakamlar, İtalyan ekonomisinin iki dönemlik negatif büyümeyi takiben bu yılın ikinci döneminde yüzde 0.7'lik büyüme kaydetmesini gerilemenin teknik tanımı olarak gösteriyor.

Financial Times,22 Ağustos, Syf:4

Avrupa Merkez Bankası Enflasyon Riskine Rağmen Faiz Oranlarını Değıştirmede

Avrupa Merkez Bankası (AMB) Perşembe günü Frankfurt'ta yaptığı toplantıda yüzde 2 olan kısa dönem faiz oranlarını birbirini izleyen 27'inci ay da değıştirmede. Toplantının ardından AMB Başkanı Jean-Claude Trichet ve Başkan Yardımcısı Lucas Papademos tarafından yapılan açıklamada, orta vadedeki enflasyon görünümünün mevcut para politikasını devam ettirmeye imkan verdiğini, dolayısıyla faiz oranlarının değıştirilmediğı belirtildi.

Açıklamada Trichet, aşırı düşük düzeydeki nominal ve reel faiz oranlarının Euro Bölgesindeki ekonomik büyümeyi önemli ölçüde desteklediğini belirterek, fiyat istikrarına yönelik yukarı yönlü risklerin mevcut olmasına rağmen Euro Bölgesinde enflasyonist baskıların olduğuna dair önemli bir kanıt görülmediğini, fiyat beklentileri ile ilgili gelişmelerin yakından izlendiğini ve fiyat istikrarına yönelik yukarı yönlü risklere karşı dikkatli olduğunu ifade etti.

Eurostat'ın tahminlerine göre, 2005 yılının ikinci çeyreğinde GSYİH artışının yüzde 0.3 olduğunu, bir önceki çeyrekte ise bölge ekonomisinin yüzde 0.4 büyüdüğünü ifade eden Trichet, Euro Bölgesinde ekonomik faaliyetlerin ılımlı olarak artmaya devam ettiğini, son yapılan anketlerdeki göstergelerin yılın ikinci yarısında ekonomik büyümede gelişme kaydedildiği görüşünü desteklediğini, ancak yüksek petrol fiyatlarının talep ve güveni etkilemeye devam ettiğini belirtti.

Trichet, 2005 ve 2006 yılları büyüme tahminlerini aşağı çektiklerini, büyüme hızının 2005 yılı için yüzde 1 ile yüzde 1.6, 2006 yılı için ise yüzde 1.3 ile yüzde 2.3 arasında olacağını tahmin ettiklerini, ancak yüksek petrol fiyatları ve küresel dengesizliklerin ekonomik büyüme tahminleri üzerinde aşağı yönlü risk oluşturduğunu söyledi.

Temmuz ayında yüzde 2.2 olan yıllık enflasyonun Ağustos ayında yüzde 2.1 olduğunu ve petrol fiyatlarındaki son gelişmeler nedeniyle enflasyonun gelecek aylarda da bu seviyede kalacağını beklenildiği belirtilen açıklamada, AMB'nin yıllık enflasyon projeksiyonlarının 2005 yılı için yüzde 2.1 ile yüzde 2.3, 2006 yılı için de yüzde 1.4 ile 2.4 aralığında olduğu belirtildi.

www.ecb.int, Financial Times, 1-2 Eylül

Amerika'da Vergi Cennetlerine Karşı Sıkı Önlemler

ABD Hazine Bakanlığı, çokuluslu şirketlerin karlarını düşük vergi oranı uygulanan bölgelere aktarmasına karşı sıkı önlemler içeren bir teklif hazırladı. Amerika'da kurumlar vergisi oranı yüzde 35. Bu durum bazı çokuluslu şirketlerin karlarını kurumlar vergisi oranının düşük olduğu ülkelerde göstermesine neden oluyor. Yeni düzenlemeler, yabancı ülkelerdeki yan kuruluşların riskli bir Ar&Ge projesindeki bir yabancı yatırımcı gibi değerlendirileceği bir "yatırımcı modeli" oluşturuyor.

Geçtiğimiz on yıl boyunca Amerikan Gelir İdaresi (IRS) kimi firmaların fikri mülkiyet haklarının veya yabancı ülkelerdeki yan kuruluşlara ilişkin hizmetlerin transfer değerini olduğundan düşük gösterdiği iddia edilen "transfer fiyatlaması" uygulaması konusunda şirketlerle mücadele halinde idi. IRS, GlaxoSmithKline firmasından selefi Glaxo Wellcome'ın sürekli olarak karlarını ABD'den İngiltere'ye aktarması nedeniyle 4.6 milyar dolarlık bir vergi borcunu faizi ile birlikte talep ediyor.

ABD kurumlar vergisi hukukçuları düzenlemenin var olan uygulamalarda küçük bir değişiklik olmayıp başlı başına sistemi etkileyecek büyüklükte bir değişiklik olduğunu ifade ediyorlar. Hazine Bakanlığı ve IRS yetkilileri, ABD'li firmaların karlarını yurtdışında göstermelerinden kaynaklanan vergi kaybı miktarı konusunda bir rakam vermiyor ancak IRS tarafından geçen yıl yayınlanan bir araştırma, firmaların yıllık 60 milyar dolardan fazla bir parayı yurtdışına aktardığı tahminine yer veriyor.

Geçtiğimiz yıl Kongreden geçen yasal düzenleme çerçevesinde ABD’li firmalar bu yıl için bir yıllık bir vergi tatilinden faydalanacaklar. Bu düzenlemenin halen yurtdışında olan 350 milyar doları tekrar ülke içine çekmesi bekleniyor. Düzenleme, bu şekilde ülkeye dönen karların yüzde 2.5 gibi düşük bir oranda vergilenmesine imkan sağlıyor. Ancak gerek Hazine Bakanlığı gerekse IRS, önümüzdeki yıllarda benzer bir düzenleme yapılmasını engellemek konusunda kararlı.

Financial Times,25 Ağustos, Syf:6

ABD’nin Kanada ve Meksika İle Dostluğu Tehlikeye Giriyor

NAFTA anlaşmasının imzalanmasından sonra ABD, Kanada ve Meksika arasındaki ticaret iki katından çok attı, sınır ötesi yatırımlardaki artış daha da büyük oldu. ABD 11 Eylül’den sonra Kanada ve Meksika ile özel anlaşmalar imzaladı. Amaç güvenlik nedeniyle alınan önlemlerin ticareti engellemesini önlemektir. 20.yy standartlarına göre ABD-Meksika ilişkileri de sıcağı.

Ancak sınır bölgelerine gidildiğinde durumun hiç de böyle olmadığı anlaşılıyor. Kaçak göçmenler yüzünden tahammülü kalmayan iki Eyalet; Arizona ve New Meksiko olağanüstü durum ilan etti. Uyuşturucu kaçakçılarının infaz şeklindeki öldürme ve diğer vahşet uygulamalarından dolayı ABD Meksika ile en yoğun ticari geçişlerin olduğu Nuevo Laredo Eyaletindeki konsolosluğunu geçici olarak kapattı.

Kanada sınırında da durum çok iyi değil, Dünyanın en uzun savunmasız sınırında 11 Eylül’den sonra durum değişti. Kanadalılar Irak konusunda ve eşcinsel evliliği gibi konularda ABD’lilerle giderek daha çok farklı düşünmeye başladı. Kuzey’deki sınırın sorunları Güney’dekinden farklı.

ABD’ye Meksika’dan yılda en az 1 milyon kişi göç ediyor yaklaşık 10 milyon kişi de izinsiz çalışıyor. Çünkü işverenin onlara ihtiyacı var. Bu insanlar izinsiz göç ederken ve çalışırken ölümü göze alıyor. Teröristler bu insanları kaçakçılıkta kullanabiliyor. Senatör Ted Kennedy ve John Mc Cain bu konunun ardındaki gerçeğin iyi anlaşılmasını öneriyor. Senatörler eğer yerli halk çalışmak istemiyorsa, işverenlere geçici çalışma izni olan göçmenleri işe alma hakkı verilmeli görüşündeler. George Bush da bu tasarımı destekliyor dolayısıyla tasarımı hayata geçemiyor.

Bu konuda düşünce kuruluşları bazı öneriler yapıyor. Örneğin NAFTA’nın kompleks kurallarının gevşetilir değiştirilmesi veya Meksika’ya daha çok altyapı yatırımı yaparak NAFTA’nın nimetlerinden bu en yoksul üyeyi daha çok yararlandırmak ve böylece uzun vadede göç dalgasını önlemek gibi.

Mart ayında Teksas’ta yapılan toplantıda Başkan Bush, Kanada Başbakanı Poul Martin ve Meksika Devlet Başkanı Vincente Fox bu önerilerle benzerlikten taşıyan bir Ajanda imzaladı. Muhtemelen bu grup Ekim ayında yeniden biraraya gelecek ve o zaman alınacak tedbirleri açıklamaları bekleniyor.

The Economist, 27 Ağustos, Syf:40-41

* Kanada ve Meksika sınır sorunları konusunda ayrıntılı bilgiyi bir önceki sayımızda bulabilirsiniz.

Çin Cumhurbaşkanı Hu Washington'a Gidiyor

Japonya ve Almanya'da yapılacak seçimler ve Çin Cumhurbaşkanı Hu Jintao'nun ABD'ye ilk ziyareti Eylül ayının gündemini oluşturan önemli konular. Çin-Amerikan ilişkilerini yoluna koymak her iki ülkenin de en önemli hedeflerinden biri. Ancak, ilişkilerin her iki ülkedeki iç siyasete zarar vermesinden korkuluyor. ABD-Çin Ekonomik ve Güvenlik İnceleme Komisyonu üyeleriyle hafta sonu Hong Kong'ta yapılan toplantı, Hu'nun Çin'in imajını tazelerken karşılaşacağı zorlukları bizlere hatırlatıyor.

Komisyon üyelerinin ekonomik düşünceyle ilgili sundukları rapora göre Çin, ürünlerini daha ucuz göstermek için manipülasyon yapıyor (Eğer parasını dolara bağlamasına manipülasyon denirse). Çin ABD' de sadece üretim alanındaki işlere değil büro işlerine bile müdahale ediyor (ABD işsizlik oranı yüzde 5 ile son beş yılda en düşük değerinde olmasına rağmen). Çin, Amerika'yı borçlu devlet haine dönüştürüyor (Kongre'nin aşırı harcamaları ABD'de borç sorununa yol açıyor. Çin'in ABD Hazine tahvillerini satın alması ABD faiz oranlarını düşük seviyede tutuyor)

Hu, hiç şüphesiz Komisyon üyelerinin bu korkularından sadece Bush ile müzakerelerinde değil aynı zamanda Yale Üniversitesindeki konuşmasında söz edecek. Hu, Seattle'da Boeing ve Microsoft'u da ziyaret edecek. Her iki şirket de Çin'de iyi satış yapıyor.

Çin de suçsuz sayılmaz. Çin'in ticarete ve yatırıma açılması, demokrasiye yönelik bir adım ya da vatandaşlık ve insan haklarında gelişimle sonuçlanmadı. Çin, silahların yığılması ile ilgilenirken Tayvan'a karşı düşmanca tutum sergiliyor. ABD, Tayvan İlişkiler Yasasına göre demokratik adayı korumak zorunda kalıyor. Bu yüzden, ABD- Çin ilişkisi zarar görebilir.

ABD'nin Çin ile ekonomik ilişkiye girme politikası her iki ülkenin de çıkarınadır. Ticaret, Çin halkının gelirini, yaşam standartlarını ve demokratik isteklerini artırarak Çin'i uluslararası sistemin içine sokuyor. Bush yönetimi böyle bir politika izliyordu ancak daha az savaş tehditleri ile bu politikaya daha sıkı bağlanabilir.

Çin, özellikle Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) taahhütlerini karşılama (fikri mülkiyet gibi) ve Kuzey Kore'yi nükleer silahları bırakmaya ikna etmede önemli rol oynuyor. ABD'nin Çin'in ekonomik ve siyasi varlığını desteklemedeki siyasi fikir birliği eskiye göre daha hassas.

The Wall Street Journal,30 Ağustos, Syf:6

Çin -ABD Görüşmeleri Hız Kazandı

Dünya genelinde olduğu gibi ABD'de de Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) 1 Ocak'ta kotaları kaldırmasının ardından Çin tekstil mallarının rekabet gücü, pazarı altüst etti. Buna karşılık zor durumda kalan üreticilerin baskılarıyla ABD, Çin'in DTÖ ile yaptığı anlaşma uyarınca, kendi pazarına zarar verdiği gerekçesiyle Çin'e karşı 2008'e dek koruyucu önlemler alma hakkına dayanarak Çin mallarına sınır koymak istiyor.

ABD, Çin'den gelen 35 kategoriden fazla üründe yıllık artışı yüzde 7.5 ile sınırlamak niyetinde. Çin tarafı ise bunun tersine, kontrol altına alınacak kategorilerin azaltılarak yıllık yüzde 20 ila 30 büyüme oranına izin verilmesini talep ediyor. Karşılaştırma yapmak gerekirse, Çin'in AB ile 2008'e kadar geçerli olacak anlaşmasında ise 10 kategoride yıllık yüzde 8 ila 10 büyüme oranı geçerli.

Amerikalı yetkililer, AB'nin tersine, Çin tekstil mallarının büyük kısmına koruyucu kotalar getirilmesi için daha girişimci davranıyor. Bu da Çin tarafını belirsizlikleri azaltarak daha kapsamlı bir anlaşma yapmaya yöneltiyor. Çin'in ABD ile anlaşmaya varmaya hazırlandığı belirtildi. Çin Devlet Başkanı Hu'nun 7 Eylül'de ABD'ye yapacağı ziyaretin, bu anlaşma sürecini hızlandıracağı konuşuluyor. Çin ile ABD arasındaki görüşmelerin, AB ile müzakerelerin gerçekleştiği bir zamana denk gelmesi de oldukça dikkat çekici.

ABD'de giysi ithalatçılarının büyük kısmı, kotaların yıl ortasında tekrar söz konusu olabileceğini hesaba katarak kaynaklarını farklı yönlere dağıtarak hazırlık yapmıştı. Ancak bu yıla ait kotalar, koruma altındaki tüm kategoriler için dolmuş olduğundan bazı firmalar, mallarını zamanında getirebilmek için pahalı olan havayolunu tercih etmek durumunda kaldı. Bu yüzden ABD tekstil firmaları, ticareti fazlasıyla kısıtlayıp Çin'e karşı daha fazla kotanın koyulamayacağı 2008'in bitiminden önce ABD tekstil üreticileri için yeni bir ters tepki yaratacak geçici bir önlemin yarar getirmeyeceğini belirtiyor. Yeni önlemin, etkin bir geçiş programı olması ve yeni bir kriz yaratmasından kaçınılması amacına hizmet etmesi gerekiyor. İthalatçılar, bu tür bir anlaşmanın her yıl kotalarda büyük bir artışı içermesi ve Çin'in ABD'li üreticilerle doğrudan rekabet ettiği mal kategorilerini kapsamaması gerektiğini öne sürüyor. Buna karşılık tekstil üreticileri ise 2008'in sonuna dek ithal malların büyük bölümüne kısıtlayıcı kotalar getirecek çok daha kapsamlı bir anlaşma öngörüyor.

The Wall Street Journal,30 Ağustos,Syf:2

Financial Times, 29 Ağustos, Syf:1

Financial Times, 30 Ağustos, Syf:2

AB Tekstil Kotaları ve Çin Bulmacası

Çin'den ithal edilen ucuz mallar, Avrupalı üreticilerin rekabet gücünü azaltıyor. Avrupa Birliği Komisyonu, Çin'den ithal edilen malların kotalarının dolmasıyla Avrupalı üreticilerin korkularının gerçeğe dönüşmesinden dolayı büyük baskı altında kaldı. AB Ticaret Komiseri Mandelson da Avrupalı perakendecilerin uğradığı zarar karşısında kendini çıkmazda buldu.

Avrupa Birliği'nin yabancı yatırımın ulusal çalışma ve sosyal standartlarını çöktürmesine izin verdiği yönündeki algılama, AB kurumlarına karşı kamuoyu oluşturdu. EuroCommerce, "kota sisteminin yeniden getirilmesi ve bunun perakendecilerle ithalatçılara gerekli stratejik kaynaklar bularak çözüm üretmesine izin vermeyecek kadar hızlı olmasından" üzüntü duyduklarını belirtti. Bununla bağlantılı olarak İspanya Sanayi ve Ticaret Bakanı, perakendecilerin, yeni kotalar gelmeden hemen önce çok yüklü siparişler vererek iyi niyetli davranmadıklarını belirtiyor. Ayrıca krizin tekstil anlaşmasını bozmayı hedefleyen ithalatçılar tarafından yaratıldığına da dikkat çekiyor.

Pekin'e giderek beş gün boyunca görüşmelerde bulunan Avrupalı müzakereciler, gümrüklerde bekletilen malların sınırlardan girebilmesi için üç seçeneqli bir çözüm götürdü:

- 1- Kota sistemi yürürlüğe girmeden önce bu sonuçlar öngörülemez olarak sipariş edilmiş ve şu an girişi engellenen mallardan bazılarının bu yıla ait kotadan muaf tutulması
- 2- Kazak ve sutyen gibi siparişi fazla verilmiş malların bir kısmının pamuk kumaşlar gibi kotası dolmamış ürünlere aktarılması
- 3- Girişi engellenen bazı malların Çin'in gelecek yıla ait kotasından çıkarılması

İlk seçenek, AB tekstil üreticilerinden gelecek bir tepkiyi tetikleyebileceğinden kabul görmedi. İkinci seçeneğe de Çin, 10 Haziran anlaşması kapsamındaki on tekstil kategorisine ait kotaların nedeysel dolmuş olduğunu öne sürerek itiraz etti. Çin tarafı, Çinli tekstil üreticilerinin 2006 yılı için büyümelerine büyük bir darbe indireceğini düşünerek üçüncü seçeneğe de reddedince müzakereler sonuçsuz kaldı.

Bu başarısızlığa perakendecilerin öfkesinin eklenmesi, Mandelson'u zor durumda bıraktı. Mandelson'un planı, üye devletler arasında nitelikli çoğunluğun sağlanmasını gerektiriyor; ancak üreticiler harekete geçmeyi reddederse bu plan da suya düşebilir. Mandelson, Fransa, İtalya ve İspanya gibi tekstil malları üreten devletlerin gelecek yıla ait Çin ithalatı üzerinde tek taraflı yeni kısıtlamalar getirilmesinde ısrar etmesinden korkuyor. Bu da Mandelson'un Pekin ile yapıcı anlaşmasını bozarak AB ve Çin arasında yeni bir mücadele başlatabilir. Diğer yandan serbest ticaret yapan İsveç ve Danimarka gibi ülkeler ise perakendecilerin tekstil üreticilerinden daha fazla söz sahibi olduğu İngiltere, Almanya ve Hollanda gibi ülkelerle beraber Mandelson'a destek veriyor.

Mandelson, 25 üye ülkenin elçilerini, gümrüklerde bekletilen malların önümüzdeki iki hafta içinde sınırlardan sokulmasına öncelik verilmesi gerektiğine iknaya çalışacak. Mandelson "Bu yapılmazsa küçük ve orta ölçekli işletmeler için büyük maddi kayıpların doğacak. Sonbaharda mallarda bir miktar kıtlık yaşanabilir; ama bu, en başta giysi için daha fazla para ayıramayacak AB vatandaşları açısından tüketici fiyatlarının daha da yükselmesine sebep olacak" diye konuştu.

Polonya ise Mandelson'un önerilerinin tatmin edici olmadığını öne sürdü. İspanya'dan ise perakendecilerin, lisansı olmayan 80 milyon tekstil malını satmasını engelleyen Çin'in, bu krizin faturasını paylaşması gerektiği şeklinde bir açıklama geldi.

Tekstil Krizinde Yaşanan Gelişmelerin Tarihçesi

1 Ocak 2005: Gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere yapacağı ihracata kota getiren 1974 Çok-Elyaflılar Anlaşması resmen sona erdi.

4 Nisan: ABD Ticaret Bakanlığı Çin'den ithal edilen tekstil malları akımını araştıracağını açıkladı.

8 Nisan: Tekstil sanayinden işletmelerin kapatıldığı ve işsizliğin arttığı yönünde gelen uyarılarla Mandelson, Çin'den sürekli artan tekstil ihracatını gönüllü olarak sınırlamasını istedi.

24 Nisan: Avrupa Komisyonu Çin ithal mallarının dokuz kalemi için soruşturma başlattı.

14 Mayıs: ABD, Çin ithal mallarının üç kalemine kota getirdi.

17 Mayıs: AB, tekstil ihracatını kısıtlaması; aksi takdirde geçici yaptırımlara maruz kalacağı yönünde Çin'e son bir uyarıda bulundu.

20 Mayıs: Çin, ABD ve AB tarafından koyulan ithalat engellerini aşma ümidiyle tekstilde 74 kaleme vergileri artırdı.

30 Mayıs: Çin, AB ve ABD'nin Çin tekstil ithalatına sınır koyma kararına karşı tekstil ürünlerinde ihracat tarifelerini kaldıracağını duyurdu.

10 Haziran: Çin ve AB, 2008'de ticaret serbestleşene dek Çin'den ithal edilen tekstil mallarını senede yüzde 10 artışla sınırlamak konusunda anlaşta. AB, planladığı yaptırımları askıya aldı.

11 Ağustos: Avrupalı perakendeciler, engellenen nakliyatın kendilerine yüz milyonlarca euro'ya mal olacağını öne sürerek AB'nin Çin'in ihraç ettiği tekstil mallarını sınırlama kararını protesto etti. ABD, Çin tekstil mallarının ABD'ye akışını sınırlamak için Çin ile görüşmelerde bulunacağını duyurdu.

16 Ağustos: Çin, ABD ile 2008'e kadar ihracat kotalarını sınırlandırma anlaşmasının yerini alacak bir anlaşmaya varmak amacıyla iki taraflı tekstil müzakerelerine başlıyor.

22 Ağustos: Altı Çin ihraç kalemi (tişört, kazak, erkek pantolonu, bluz, sutyen ve keten ipliği) AB kotalarını doldurdu; ya da aştı.

29 Ağustos: Pekin'e giden AB yetkilileri Çin ile müzakerelerden sonuç alamadan döndü.

Financial Times, 29 Ağustos, Syf:1

Financial Times, 30 Ağustos, Syf:1,2

Çin, Modayı Takip Edemiyor, Üretim Başka Ünelere Kayıyor

Bazı perakendeciler, müşterilerinin zevkleri büyük bir hızla değişirken Çin mallarının bu hızı yakalayamadığını; bunun da üretimi Doğu Avrupa, Türkiye ve hatta Hindistan'a kaydırıldığını ifade ediyor. Yalnızca fiyat açısından karşılaştırıldığında Çin'in üstünlüğü tartışma götürmez; ancak Çin tekstil mallarının piyasa talebini karşılamaktan çok uzak olduğu söyleniyor. Ayrıca kısa vadede Türkiye'nin çekici bir seçenek olduğu; ama uzun vadede Asyalı tedarikçilerin önem kazanacağı vurgulanıyor.

İspanyol üreticilerinin temsilcisi "Tekstil üretiminde söz sahibi olan tek ülke Çin değil. Ondandır başka düşük maliyetli üretim yapabilen 150 tane ülke var" görüşünde. Bu yılın ilk dört ayına ait verilerin, Fas, Hindistan, Türkiye, Bangladeş, Tunus, Pakistan, Kamboçya, Bulgaristan, Romanya ve Sri Lanka'nın, Çin kotaları üzerinde anlaşmaya varılmadan önce İspanyol giysi ithalatçıları ve dağıtımçıları için önemli birer kaynak olduğunu gösteriyor. Benzer bir açıklama da Hong Kong Tekstil Konseyi'nden geldi. Açıklamada, birçok şirketin üretimini Tayland, Hindistan, Pakistan ve Sri Lanka'ya yönlendirdiğine işaret edildi.

Bu yılın başında kotalar kaldırıldıktan sonra geçen yıla göre siparişlerde yüzde 40 dolaylarında azalma görüldüğü; ancak Çin mallarına kota koyulmasıyla siparişlerin tekrar arttığı belirtiliyor. AB gümrüklerinde bekletilen malların Avrupa için ders olması gerektiği;

parası önceden ödenmiş olan malların sınırlardan giremediği; tezgahların boşalmasını engellemek için de siparişlerin Türkiye'ye kaydırıldığı söyleniyor. Siparişlerinin yüzde 80'ini Çin'e vermiş olan Avrupa'nın gelecek yıl Türkiye'ye yöneleceği ve Mart ayı civarında siparişlerin başlayacağından söz ediliyor. Türk tekstil malları, özellikle İngiltere, İtalya, Almanya ve Tunus'tan talep görüyor. Siparişlerin denizyoluyla Çin'den Avrupa'ya gelmesi üç haftayı bulurken Türkiye'den ulaştırılması yaklaşık beş gün sürüyor. Bu da talebi daha hızlı karşılayabilen Türkiye'ye üstünlük sağlıyor. Enerji, vergi ve teşvik açılarından Çin'le rekabet zor olsa da Türkiye'nin kaliteli ve standart üretim ve hızlı teslimat üstünlüğünü Avrupa'nın fark etmiş olduğu belirtiliyor. Bazı Türk yetkililer ise, bunun sürdürülebilmesi için Çin'le işbirliğine gidilmesi gerektiğini; ara mal ve hammaddenin Çin'den alınması ve konfeksiyona son şeklinin ise Türkiye'de verilmesiyle katma değer yaratılabileceğini iddia ediyor.

Financial Times, 30 Ağustos, Syf:1

Paris ve Berlin Türkiye'nin AB Hayallerini Yıkıyor

Türkiye'nin 3 Ekim tarihinde başlayacak Avrupa Birliği üyelik müzakereleri Fransa ve Almanya'dan gelen uyarılarla tehlikeye giriyor. Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac Türkiye'nin Kıbrıs'ı tanıması gerektiğini vurgulaması müzakerelerin başlamasına engel teşkil ediyor. Almanya'da gelecek ay yapılacak seçimlerde başbakan olması beklenen muhafazakar lider Angela Merkel ise Türkiye'ye "imtiyazlı ortaklık" verilmesi talebini yineliyor.

Merkel ve Chirac'ın Türkiye'nin üyelik müzakerelerini engellemesi, Türk üyeliğine güçlü bir muhalefetin olduğu Almanya ve Fransa'da halkın görüşlerini yansıtıyor. AB Dönem Başkanı İngiltere Başbakanı Tony Blair ise müzakerelerin 3 Ekim'de başlaması konusunda ısrar ediyor.

Chirac'ın sözcüsüne göre Türkiye'nin Kıbrıs'ı tanımaması siyasi ve yasal sorunlar oluşturuyor. Fransa Başbakanı Dominique de Villepin Türkiye'nin AB üyesi Kıbrıs'ı tanımadıkça müzakerelerin başlamasının imkansız olduğunu yineliyor.

Londra ve Avrupa Komisyonu, Haziran ayında yapılan AB zirvesinde, Ankara ile müzakerelerin başlaması için Türkiye'nin Kıbrıs'ı tanıması koşulunun öne sürülmediğini kaydediyor. Türkiye Kıbrıs'ı tanımayı reddederse Paris, müzakereleri başlatmak için gerekli müzakere çerçevesinin kabul edilmesini teorik olarak veto edebilir.

Türkiye, Kıbrıs hükümetini tanımadığını doğrulayan deklarasyonu yayınlayarak ve Kıbrıs anlaşmazlığında kapsamlı bir uzlaşma talep ederek işini daha da zorlaştırdı.

10 muhafazakar hükümet liderlerine gönderdiği mektupta Merkel, Komisyonun önerdiği müzakere çerçevesinde değişiklikler yapılması talebinde bulunuyor. Avrupa Komisyonu, üyelik müzakerelerinin başarısızlığa uğrama ihtimalinin, müzakerelerin "ucu açık" olduğunu belirten müzakere taslağında onaylandığını kaydediyor.

Financial Times,27-28 Ağustos, Syf:2

Muhafif Vali Asilerle Yeni Bir Parti Kuruyor

Japonya'nın siyasi olarak yeniden yapılanması, posta idaresinin özelleştirilmesine muhalif üç Liberal Demokrat Parti (LDP) üyesinin, popüler ve reformcu bir siyasetçinin ekseninde yeni bir parti kurmasıyla yeni bir dönemece girdi.

Nagano'nun asi valisi Yasuko Tanaka, iki hafta önce Diet'in alt kanadının feshedilmesini takiben kurulacak ikinci siyasi parti olan Nippon'un lideri olacağını açıkladı.

İktidar olan LDP'deki asilerin yerini alacak yeni adayların ortaya çıkmasıyla halkın kafası zaten karışmıştı. Masraflı bayındırlık işlerine karşı başlattığı kampanyayla tanınan Tanaka'nın kararıyla da seçim rekabeti daha kızıştı.

Gazeteci Toshikawa, dağılmış olan Liberal Parti'nin eski başkanlarından ve şu an Japon Demokrat Parti'nin başkan yardımcısı olan Ozawa'nın, Tanaka'nın yarattığı bu yeni oluşumun perde arkasında yer aldığını belirtti. Eski yenilikçilerden olan Tanaka, Ozawa'ya yakınlığıyla biliniyor; ayrıca yerel yönetim reformunun simgesi olarak tanınıyor. Tanaka, Nagano'nun valisi olarak görev yapmaya devam edeceğini ve gelecek seçimlerde ulusal bir görev almayı düşünmediğini belirtti. Toshikawa ise Nippon'un doğuşunun oldukça ilginç gelişmelere yol açabileceğini vurguladı. Toshikawa, "Tanaka'nın popülerliğiyle artan parti üye sayısının gücüyle iktidar koalisyonu seçimlerde yeterli çoğunluğu sağlayamazsa Nippon, yeni LDP liderinin kim olacağına karar verebilecektir" diye konuştu.

Partiye, posta idaresinin özelleştirilmesine karşı çıkararak seçim yapılmasına sebep olan LDP'nin üst kanadından 30 asinin katılması bekleniyor.

Bu gelişmeler olurken LDP başkanı Koizumi de 11 Eylül seçimlerinde yeterli çoğunluk sağlanamazsa istifa edeceğini belirtti. Posta idaresinin özelleştirilmesine itiraz edilmesinin ardından LDP'nin sandalye sayısı 212'ye düştü. Japon Demokrat Parti'nin ise 175 sandalyesi var. Bu iki partinin başkanları arasında özelleştirmenin yanında emeklilik sistemi konusunda da anlaşmazlık var. Artık gösteriye dönüşen seçim kampanyasından kimin zaferle ayrılacağı merak ediliyor.

Financial Times ,30 Ağustos, Syf:3

Enerji Krizi Korkusu Büyüyor

Katrina tayfununun ardından uluslararası enerji krizi korkusu büyüyor. Meksika Körfezindeki petrol sanayii durdu. Körfezdeki 6 rafineri kapandı. 1000'in üzerindeki petrol platformunun da ancak adamakıllı tamir edildikten sonra tekrar üretime geçebileceği bildiriliyor. Bu şartlar altında ABD'de rafineriler şirketlere satış yaparken belli miktar sınırlamalarına gidiyor. Şu anda varil başına petrol fiyatları 70 dolar (57 euro).

ABD'de petrol fiyatları fırtınadan beri yüzde 34 artarak galon başına 2.65 dolara yükseldi. Chevron başta olmak üzere petrol şirketleri 1970'lerdeki petrol krizini anımsatacak şekilde sattıkları petrole miktar sınırlamaları getirdi.

Hükümetler ABD'deki petrol sıkışıklığının ekonomik büyümelerini etkileyeceğinden endişe duymaya başladı.

Petrol sanayii işletmelerini tekrar çalışır hale getirmek için ne kadar zaman geçeceğini ve zararın ne olacağını hesap etmeye çalışıyor.

Financial Times,1 Eylül,Syf:1

Suudi Arabistan 20 Yıldan Beri İlk Kez Memur Maaşlarını Artırdı

Suudi Arabistan'da yönetimi birkaç hafta önce devralan Kral Abdullah dün devlet memurlarının maaşlarına yüzde 15 zam yapılmasını emretti. Bu, memur maaşlarına 20 yıldan beri yapılan ilk zam. Devlet memurları ve askeri personel zam kapsamında ama bakanlıklardaki üst düzey görevliler kapsam dışı bırakılmış. Suudi Arabistan rejimi üzerinde halkı petrol gelirlerinden daha çok yararlandırması doğrultusunda baskılar artmakta idi. Daha önce Diğer Körfez Ülkelerin'de benzer artışlar yapılmıştı. Suudi Arabistan gazetelerinde de son zamanlarda yayınlanan yazılarda maaş artışı çağrısı yapılmakta idi.

1995 yılından beri Suudi Arabistan'ı fiilen idare eden Kral Abdullah şimdiye kadar daima ihtiyatlı harcama politikaları gütmüştü. Son iki yıldır artan petrol gelirleri daha ziyade yabancı varlık satın almada kullanılmış, bir kısmı da iç borçların kapatılmasında harcanmıştı. Daha önceki petrol krizlerinde olduğu gibi bol bol devlet harcaması yapılmamıştı.

Riyad'da bulunan Suudi Bankası Samba petrol ihracatından elde edilecek gelirlerin bu yıl geçen yıla göre yüzde 48 artarak 175 milyar dolar (128 milyar euro, 87 milyar sterlin) olacağını tahmin ediyor. Bu ay yayınlanan raporunda Banka bu yılın Suudi Arabistan'ın ekonomik tarihinde en iyi yıl olduğunu belirtiyor ve hem bütçe fazlası ve hem de tarihinin en büyük cari işlemler fazlası vermesini bekliyor.

Bu maaş artışlarının da güçlü petrol fiyatlarının bir süre daha devam edeceğinin göstergesi olduğu ifade ediliyor. Kamu sektöründe ödenen maaşlar bütçenin yüzde 50'sinden fazlasını teşkil ediyor.

Ekonomistler Suudi Arabistan'da 2006'da kamu harcamalarında artış olması için ortamın çok cesaret verici olduğunu belirtiyor.

Financial Times, 23 Ağustos, Syf:4

Nijerya'da Liberalleşme Petrol Fiyatlarında Yüzde 60 Artış Tehdidi Getiriyor

Dünyanın 8. büyük petrol ihracatçısı Nijerya petrol endüstrisinde çok ihtiyaç duyulan ama bir türlü gerçekleştirilemeyen liberalleşmenin sinyallerini verdi. Böylece petrol fiyatları muhtemelen yüzde 60 artacak. Nijerya Devlet Petrol Şirketi (NNPC) beş büyük çok uluslu petrol şirketinin ortağı ve bu şirketler petrolünün çoğunu OPEC için üretiyorlar. NNPC'nin yükselen petrol fiyatlarından dolayı karları artıyor fakat Nijerya'da pompa fiyatları sabit olduğundan şirket pahalı petrol ithal edip yurt içinde ucuza sattığında mali durumu çok bozuk ve yolsuzluklar had safhada.

Nijerya Afrika'nın en büyük petrol üreticisi olarak günde 2.4 milyon varil üretiyor ancak rafineri kapasitesi yetersiz olduğundan geçen yıl 2 milyar dolarlık (1.6 milyar euro, 1.1 milyar sterlin) yakıt ithal etmiş durumda. Petrol ticaret ile uğraşanlar faturanın bu yıl için daha da büyük olacağını söylüyor.

Petrol Ürünlerinin Fiyatlarını Düzenleme Ajansı, Nijerya Petrol Şirketi NNPC'nin ithal ettiği yakıtın maliyetine eşitlenecek şekilde fiyatlarını artırmasını talep etti. NNPC ülkede petrol ve dizel ithal etmeye yetkili tek kurum.

Dün petrol istasyonları kapalı kaldı ancak hükümetin Petrol Fiyatlarını Düzenleme Ajansının talebini uygulayıp uygulamayacağı belli değil.

Hükümet 2003'de ekonomik reform paketinin bir parçası olarak ithal petrol üzerindeki sübvansiyonları kaldırmak istemiş ancak kalabalık şehirlerde çıkabilecek olan karışıklıklardan endişe duyarak reform programını uygulamakta geri adım atmıştı.

Son iki yılda petrol fiyatlarındaki yükselişler işçi sendikalarının çeşitli grevlerine ve protestolarına sebep olmuştu. Kısmen bu sebepten hükümet geçen yılın sonuna doğru karosen fiyatlarında indirim yapmıştı.

Petrol fiyatları 2003 yılından beri neredeyse iki kat artarak 75 cente (61 euro/cent, 42 pence) çıkmış ve bu şekilde NNPC'nin sübvansiyon faturası biraz hafiflemişti.

NNPC'nin mali durumunun bozuk olması devleti de gelir kaybına uğratmıştır. Dolayısıyla Nijerya yabancı çok uluslu şirketlerle ortak girişimlerinde yapması gereken yıllık yatırımları yapamamış örneğin bu yıl yapması gereken yatırımdan 1 milyar dolar eksik yatırım yapmış bu yüzden çok uluslu şirketler Nijerya'dan şikayetçi olmuşlardır.

Nijerya yetkilileri petrol servetine rağmen sosyal harcama gereksinimlerinin Nijerya'nın petrol sektörüne daha çok yatırım yapmasını engellediğini belirtiyor.

Nijerya Maliye Bakanı Nijerya'nın 130 milyon nüfusu ile fert başına gelir kıstasına göre Afrika'nın en yoksul ülkelerinden biri olduğunu söylüyor.

Nijerya'nın yolsuzlukla mücadele komisyonu da ülkenin son 40 yılda elde ettiği toplam 340 milyar doların büyük çoğunluğunun yolsuzluklardan dolayı yok olup gittiğini söylüyor.

En sonunda hükümet bu yıl petrol sektöründeki yolsuzlukları ortaya çıkarmak için iddialı bir mali denetim (audit) başlattı.

NNPC'nin 4 rafinerisi var bu da ülkenin günlük ihtiyacının yarısını karşılayacak petrol rafine edebilir. Ancak çok daha azını rafine ediyor.

Hükümet mevcut rafinerileri serbestleştirmesinin yanında özel şirketlerin de rafineri inşa edip işletmesini cesaretlendiriyor.

Financial Times,25 Ağustos, Syf:2

Bir Latin Amerika Ülkesi Olan Ekvator'da Karışıklıklar Petrol Üretimini Engelliyor

Ekvator ABD'ye en çok petrol ihraç eden ikinci Güney Amerika ülkesi. Yerel gurupların daha yüksek ücret, yerel halka daha çok iş ve hastane, okul, yol gibi alt yapı inşaatı talepleri ile gösteriler yapmaya başlaması ve bu gösterilerin günlerce sürmesi üzerine petrol üretimi yüzde 65 azaldı. Bunun üzerine Ekonomi Bakanı Magdalena Barreiro normal ihracatlarına devam edebilmek için Venezuela'dan yardım istedi. Petrol gelirleri ülkenin bütçesinin yüzde 35'ini teşkil ediyor.

Petrol açısından zengin Amazon bölgesindeki iki eyalette ordu duruma hakim oldu. Ülkenin en büyük petrol üreticisi olan devlet petrol şirketi Petroecuador protestolar üzerine üretimini durdurdu.

Kanada petrol şirketi Encana'nın petrol boru hattına yapılan sabotaj sonucunda 1000 varil petrol başkent Quito yakınlarındaki bir nehre aktı.

Ülkede en büyük özel petrol şirketi Kaliforniya'lı Occidental, şirketin anlaşmalara aykırı davrandığını söyleyen hükümetle hukuki bir tartışma yaşamakta. İkinci büyük özel üretici Encana da ülkeyi terketmeyi düşünüyor.

Protestolar ve hükümetle hukuki sorunlar yüzünden 1996 yılından beri hiçbir yabancı petrol Şirketi Ekvator'a yatırım yapmıyor.

Petroecuador'un üretimi 1987'de günde 280.000 varilden bu yıl 200.000 varile düştü. Şirket kötü bir şekilde yönetiliyor.

Ekvator Petrol Şirketleri Birliği Başkanı Rene Ortiz protestolar yüzünden özel üretimin normal düzeyi olan günde 340.000 varilin yarısına indiğini bunun da şirketlere maliyetinin 9 milyon dolar olduğunu ifade ediyor.

Dün petrol sektörü yetkilileri petrol üretilen bölgelerde daha çok altyapı yatırımı yapma konusunda anlaşmaya vardı. Ancak protestocular bu kez de petrol sektörünün devletleştirilmesini istemekte.

Protestolar kontrol altına alınsa bile Petroecuador'un normal üretimine başlaması en az 60 gün sürecek.

Financial Times,20-21 Ağustos, Syf:1

Çin Ulusal Petrol Şirketi (CNPC) PetroKaz'ı 4.18 Milyar Dolara Satın Aldı

Çin Petrol şirketi böylece en büyük sınır ötesi alımını gerçekleştirdi. PetroKaz Kazakistan'da faaliyet gösteren bir Kanada şirketi. Bu alım sayesinde CNPC'nin rezervleri yüzde 2, günlük üretimi de 150.000 varil artıyor. Ama asıl önemli olan Çin'in bu sayede ABD ve Rusya'nın hakim olduğu Kazakistan piyasasındaki yerini güçlendiriyor olması. Kazakistan'da Chevron, ENİ, Exxon Mobil gibi büyük şirketlerin önemli arama ve üretim faaliyetleri var. PetroKaz hisseleri Kanada, ABD, İngiltere, Fransa, Almanya ve Kazakistan borsalarında işlem görüyor.

PetroKaz aslında bir Kanada şirketi. Ancak faaliyetlerini Kazakistan'da sürdürüyor. Kazakistan'daki petrol rezervlerine 1990'lardaki özelleştirme sayesinde sahip oldu. Chimkent'te bağımsız bir rafineri satın aldı ve Kazakistan'da en büyük petrol ürünleri satıcısı haline geldi. Fakat Kazakistan yetkilileri bir süre önce şirketin sahipliği konusunda bazı değişiklikler istediği için Kazak yetkililerle anlaşmazlığa düştü.

Petrol analisti Dimitri Loukashov CNPC'nin Kazak devletinin onayı olmadan bu ihaleyi kazanabilmesinin mümkün olmadığını söylüyor.

PFC Enerji kıdemli yöneticisi Julia Nanay da PetroKaz'ın politize olmuş bir kuruluş olduğunu ve gelecekteki faaliyetlerinin de hep politik müdahaleye sahne olacağını söylüyor. CNCP'nin PetroKaz'ı satın almasını da çok mantıklı buluyor. J. Nanay bu ihaleye batılı petrol şirketlerinin katılmadığını, CNCP ile sadece Hindistan Petrol ve Gaz Şirketi ONGC'nin yarıştığını ifade ediyor.

Kazakistan'ın devlet petrol şirketi KazMunaiGaz ile CNPC geçen yıl Kazakistan'da Kumkol'dan Çin'in Batısındaki Urumçi bölgesine kadar 1000 km'lik boru hattı döşemek üzere anlaştılar ancak 2006'da yeni bir boru hattı yapımı konusunda bir girişimde bulunurlarsa buna Petrokaz'ın Kumkol sahasındaki ortağı Lukoil de yardımcı olabilir ve bu hattı Rusya'da kullanabilir.

CNCP rezervleri, üretimi ve geçen yıl gerçekleşen 70 milyar dolarlık satışı ile dünya sıralamasında 10. büyük petrol şirketi. Kasasında 13 milyar dolar nakit var bu çok önemli bir satın alma gücü 425.000 çalışanı ile CNCP, Çin'in en büyük petrol şirketi. Aslında CNCP Kazakistan'da yıllardır faaliyet gösteriyor. Ancak PetroKaz'ı alması Kazakistan'daki varlığını güçlendiriyor. Böylece iki önemli üretim bölgesi, 2 rafineri ve 246 km'lik Atasu-Allanshau petrol boru hattına da sahip oluyor.

PetroKaz'ın Kazakistan'ı Çin'e bağlayacak petrol boru hattına Rusya'nın Lukoil petrol şirketi de destek veriyor.

FitchRatings China yöneticisi Shang Ma "Hindistan ve Rusya'nın petrol boru hattı kullanımını konusunda görüşmeler yaptığını inanıyorum. Rusya petrolünü bu hat sayesinde Çin'e göndermek istiyor. Hindistan da bu hatta bağlı bir hat kurmak istiyor" diyor.

Çin petrol ihtiyacının yüzde 40'ını Hindistan ise yüzde 70'ini yurtdışından karşılıyor. Bu iki ülkenin petrole olan acil ihtiyacı her ikisini de yurtdışı rezervler konusunda rakip hale getiriyor.

Hindistan devlet petrol şirketi sözcüsü Çin'in ihaleyi çok az bir farkla kazandığını, PetroKaz için Hindistan'ın yeni bir teklifte bulunabileceğini söylüyor.

Kazakistan'ın Çin'i seçmesinin çeşitli nedenleri arasında iki ülkenin de Şankay İşbirliği Örgütü üyesi olmaları var. Ancak Gürcistan, Ukrayna ve Kırgızistan'da ABD'nin organize ettiğine inanılan müdahalelerden Kazak liderlerin duyduğu rahatsızlık da önemli bir yer tutuyor. Ayrıca ABD'nin Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev hakkında ABD petrol şirketleri ile Kazak hükümeti arasındaki ilişkilerde yolsuzluk ve rüşvet suçlaması ile -ki bu olay Kazakgate olarak isimlendiriliyor- ABD mahkemelerinde incelemeler başlatmasının

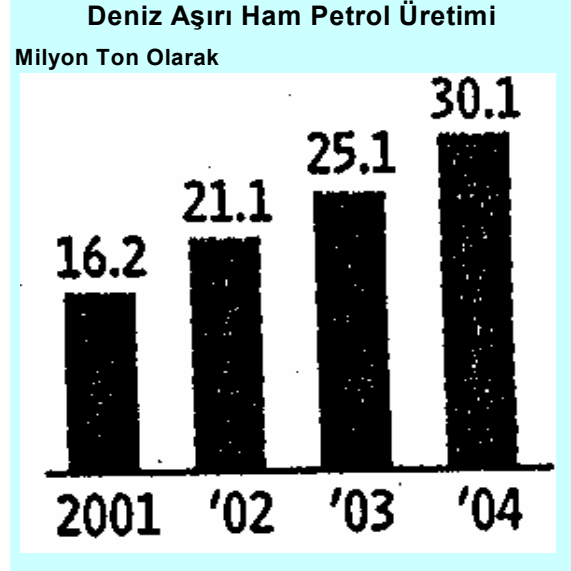
Aralık ayındaki seçimler öncesinde Nursultan Nazarbayev üzerinde yarattığı kızgınlığın da etkisi olduğu ifade ediliyor.

ABD Etik Davranana Kadar Çin'den Etik Davranmasını Beklemeyin

ABD'li yetkililer Çin'in petrol uğruna Venezuela devlet başkanı Chavez'den, Özbekistan'ın devlet başkanı İslam Kerimov'a kadar insan haklarına saygılı olmayan bir çok rejimle iyi ilişkiler kurmasını eleştiriyor.

Çin Afrika'da Gabon ve Sudan'dan İran'a kadar pek çok ülkeden petrol alıyor.

ABD'li yetkililer Çin'in enerji konusundaki dış politikasının etik değerlere dayanması ve hakkaniyete uygun olmasını istemekte haklılar ama Batı dünyası bunun için iyi bir örnek teşkil etmeye başlamalı.

Çin'in Yabancı Ülkelerdeki Petrol Yatırımları

Kuzey Amerika:	Kanada
Güney Amerika:	Peru, Ekvator, Venezuela
Afrika:	Tunus, Cezayir, Moritanya, Nijerya, Çad, Sudan
Asya-Avrasya:	Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Çin, İran, Oman, Irak, Suriye, Endonezya, Tayland, Myanmar

The Wall Street Journal, 23 Ağustos, Syf: 1,4

YORUM:

Almanya'da Düz Oranlı Vergiler Tartışılıyor

100'den fazla vergi kanunu, 90.000 vergi kuralı ve 418 vergi muafiyetinin uygulandığı Almanya'da yaklaşan seçimlerle birlikte düz oranlı vergilere geçilmesi ihtimali tartışılmaya başlandı. Halen kamuoyu yoklamalarında iktidardaki sosyal demokratların 14 puan önünde seyreden Hristiyan Demokratların lideri Angela Merkel, iktidara gelmeleri durumunda ülkenin karmaşık vergi sistemine yönelik eleştirileri ile tanınan eski anayasa mahkemesi yargıcı Paul Kirchhof'un Maliye Bakanlığı koltuğuna oturmasını istediğini açıkladı. Paul Kirchhof, iki yıl önce ülkenin vergi kanunlarındaki tüm boşluklardan kurtularak gerek kişiler, gerekse kurumlar için yüzde 25 düz oranlı vergi uygulamasına geçilmesini teklif etmişti. Öneriye göre yıllık gelirlerin ilk 10.000 euro'su tamamen vergiden istisna, ikinci 10.000 euro'luk bölüm kısmen vergiye tabi tutulup 20.000 euro'nun üzerindeki gelirlerin tümü vergilendirileceğinden özellikle düşük gelir grubundaki vatandaşlar açısından vergi yükü düşecekti.

Ancak Hıristiyan Demokrat partinin seçim programı, vergiler konusunda Kirchhof'un önerisi kadar cesur adımlar içermiyor. Partinin kurmayları vergi muafiyetlerinin birçoğunun kaldırılmasını öngörmekle birlikte artan oranlı vergi sisteminin devam etmesinden yana. Hıristiyan Demokratların vergi planı, en yüksek oranı yüzde 42'den yüzde 39'a, en düşük dilimi de yüzde 15'ten yüzde 12'ye indirmeyi öngörüyor. Partinin Bavyeralı destekçisi Hıristiyan Sosyal Birliği başta olmak üzere gelenekselci yaklaşım savunucuları, Merkel'in daha radikal reformlara kalkışmasını engellemekteler.

Tahmin edilebileceği gibi iktidardaki Sosyal Demokratlar, Paul Kirchhof'un vergi planına sadece zenginlerin yararına ve "antisosyal" olması gerekçesiyle karşı çıkıyorlar. Oysa gerçekte, Kirchhof'un da gayet net bir şekilde açıkladığı gibi plandan en fazla kazançlı çıkanlar yıllık geliri 50.000 euro'nun altında olan vatandaşlar olacak.

Hıristiyan Demokrat Parti Başkanı Merkel, gerek Sosyal Demokratlardan, gerekse kendi partisi içinden gelecek eleştirileri engellemek amacıyla parti programına sadık kalınacağı mesajını vermişti. Ancak Paul Kirchhof'un vergi planı medyada büyük ilgi görünce parti içinde de düz oranlı vergiler cazip görünmeye başladı. Bu arada Hıristiyan Demokratların muhtemel koalisyon ortağı Özgür Demokrasi Partisi de Kirchhof'un Maliye Bakanı olmasını destekliyor.

Eski doğu bloku ülkelerinin düz oranlı vergilere ilişkin tecrübeleri, Almanya için de esin kaynağı oluyor. Slovakya ve Romanya'yı takiben Litvanya, Latvia ve Estonya 1990'lı yıllarda düz oranlı vergilere yöneldi. Rusya, 2001 yılında düz oranlı vergi sistemine geçmesinin ardından vergi gelirlerinde büyük artış sağladı. Almanya'nın da bu sistemi uygulamaya başlaması, hem sıkıntı içindeki ülke ekonomisini canlandıracak, hem de Avrupa'nın diğer büyük ekonomilerini de aynı sistemi uygulamaya teşvik edecektir. Hatta belki düz oranlı vergi dalgası, Atlantik'in diğer yanına, Amerika'ya kadar ulaşabilir.

Ancak bir yanda Almanya düz oranlı vergileri tartışmaya başlarken diğer yanda Avrupa'nın en gelişmiş ülkelerinden bir diğeri olan İngiltere'de Hazine, bu sisteme ilişkin tartışmaların canlanmasına izin vermemeyi tercih ediyor. Geçtiğimiz günlerde Hazine'nin yayınladığı bir araştırma sonuçları, düz oranlı vergilerin her zaman karşısında olan Maliye Bakanı Gordon Brown'u memnun etti. Sözkonusu rapora göre vergi sistemi ne kadar karmaşıkla gelirlere ve vergi uyumu o kadar artacaktı. Ancak Daily Telegraph gazetesi, raporda düz oranlı vergi sisteminin faydalarının yer aldığı bölümlerin çıkarıldığını ileri sürdü. Gazetede yer alan bilgiye göre aslında rapor, düz oranlı vergi uygulamasına geçen eski komünist ülkelerin tecrübelerine yer veriyor ve oranlardaki ve vergi yükündeki düşüşün ekonomik büyümeyi daha fazla teşvik ettiğini ortaya koyuyordu.

Sözkonusu rapora ilişkin tartışmaların uygulamakta olduğu politikalardan dolayı eleştiri oklarına hedef olan Maliye Bakanı Brown'un daha da fazla eleştiri almasına sebep olması bekleniyor. Ekonomistler, Brown'un uygulanan maliye politikaları nedeniyle geçtiğimiz yıl 34 milyar dolara ulaşan bütçe açığını kapatmak amacıyla vergi oranlarını yükselteceğini tahmin ediyorlar.

The Wall Street Journal,23 Ağustos, Syf:8

